

ילדים בשואה

מטרות

1. הכרות עם סיפורים של ילדים בתקופת השואה.
2. למידה מקוונת של היסטוריה בדרך חווייתית ומעניינת.

רקע כללי

החל מסתיו 1939 החלו הנאצים לסגור את היהודים בגטאות בפולין. באמצעות הגטאות התכוונו הנאצים לבודד את היהודים משאר האוכלוסייה ולשלוט בחייהם. הגטאות הוקמו בדרך כלל באזורים העניים של העיר. יהודי העיר הועברו אל הגטאות הללו ונאסר עליהם לצאת החוצה. היהודים נאלצו להיפרד מכל מה שהיה מוכר להם - רכוש, בתים, רחובות - ולעבור לסביבה חדשה, ענייה וצרה. כמובן, כתוצאה משינוי קיצוני זה, השתנה מאוד גם עולמם של הילדים - הבית שבו גרו, החברים שאתם שיחקו, בית הספר שבו למדו - דבר לא נשאר כפי שהיה. נוסף על כך, הילדים נאלצו לעתים לעסוק בעניינים שבהם טיפלו רק מבוגרים לפני פרוץ המלחמה - השגת מזון, יציאה לעבודה, אחריות על המשפחה ועוד. למרות גילם הצעיר, ברוב הגטאות נאלצו הילדים לצאת ולעבוד בעבודות מגוונות. היו לכך כמה סיבות: לעתים נלקח אב המשפחה לעבודת כפייה, לעתים ההורים לא מצאו עבודה ופעמים רבות, אף ששני ההורים עבדו, עדיין לא הספיק המזון שהביאו לכל בני המשפחה, ולכן הילדים היו צריכים לעזור בכך. היו גם גטאות שבהם כל הילדים חויבו לצאת לעבוד. על אף תנאי החיים הקשים בגטו, ניסו היהודים להמשיך ולקיים שגרת חיים נורמלית ככל האפשר. בין היתר, הוקמו גם מסגרות חינוך לילדים על מנת שלא יסתובבו בחוסר מעש ברחובות הגטו. בחלק מהגטאות אפשרו ליהודים להקים בתי ספר, ובחלקם הם נאלצו ללמוד בסתר. בעבור הילדים בית הספר היה מקום מקלט שבו אפשר היה להיפגש, ללמוד, לשחק ולפעמים לקבל מעט אוכל.

כמיליון וחצי ילדים יהודים נרצחו בתקופת השואה.

מהלך

1. שאלת פתיחה: מה אתם אוהבים לעשות היום בחיים שלכם? (לא בתקופת הקורונה)

- את התשובות נרשום כמו שמש אסוציאציות בעזרת הכלי של זום "white board".
- הסבר: אנחנו נכיר היום בפעילות את הסיפורים של מספר ילדים וננסה לחשוב איך המלחמה, החיים בגטו ושינויים גדולים נוספים שעברו השפיעו עליהם.

2. אברמק

נכיר עכשיו סיפור על ילד אחד בשם אברמק קופלוביץ'. אברמק נולד לפני 80 שנה בעיר בפולין שנקראת לודז', ובה הוא גדל. בדיוק כמו שאתם אוהבים להיות עם חברים, לשחק, לעסוק בכל מיני תחביבים- כך גם אברמק. כשאברמק היה בן 12 הוא נאלץ לעבור יחד עם הוריו אל הגטו שהוקם בעיר. מהגטו נשלח אברמק יחד עם הוריו למחנה שנקרא אושוויץ. אברמק לא שרד את המלחמה, אבל אביו שרד, ואחרי המלחמה חזר אל ביתם בלודז'. כשחזר הוא מצא מחברת של אברמק והיו בה כל מיני שירים שאברמק כתב וציורים שצייר. מחברת השירים של אברמק תורגמה לעברית לפני כמה שנים. נקרא יחד שיר אחד שכתב אברמק: חלום (מילות השיר- בקובץ נפרד: חלום, או בקישור שלהלן).

- למורה: את סיפורו המלא של אברמק קופלוביץ', כולל קישור לקליפ של השיר חלום תוכלו למצוא כאן.

3. עיבוד קצר לשיר:

- מה תוכלו לספר על אברמק מתוך השיר שקראנו?
- לאברמק יש כל מיני חלומות ושאיפות. מה למשל?
- מה החלומות שלכם? הדברים שאתם מקווים שיום אחד תוכלו לעשות?
- אם הייתם פוגשים את אברמק, מה הייתם רוצים לשאול אותו?

4. פעילות עצמאית

- כמו אברמק, היו כמיליון וחצי ילדים שלא זכו לגדול ולהתבגר ולהגשים את החלומות שלהם. את חלקם אנחנו מכירים בזכות עדויות שנשארו, יומנים, מכתבים, ציורים וספרים. לצערנו, רבים מהם אנחנו לא מכירים וכנראה שלא נזכה להכיר ולדעת מי הם היו.
- אני אקריין עכשיו במחשב סיפורים של ארבעה ילדים, עם כמה משפטים על כל אחד מהם (בקובץ נפרד: סיפורם של ארבעה ילדים). אלו ילדים שכמו אברמק, לא זכו להתבגר.
- אני מבקש/ת שתבחרו סיפור על אחד הילדים, ותכינו לו משהו: מכתב, ציור, הקדשת שיר. כתבו גם למה בחרתם כך.
- שאלו את הילד/ה שאלות שמעניין אתכם לדעת עליו, דברים שהייתם רוצים לספר על עצמכם, מקום שאליו הייתם רוצים ללכת איתו וכו'. בסופו של דבר אני אשמח אם חלקכם תסכימו להציג לנו את מה שהכנתם.
- מבקשים ממי שיהיו מוכנים- לשתף במה שהכינו. ניתן לבקש מכולם לשלוח לך את כל מה שהכינו גם אם הם לא מעוניינים לשתף את הכיתה.